

Danmarks
Naturfredningsforening
Frederikssund afdeling

Den 26. august 2021

Høringssvar til Kommuneplan 2021-2033 for Frederikssund kommune

Danmarks Naturfredningsforening, Frederikssund har med interesse modtaget byrådets forslag til ny Kommuneplan med tilhørende miljøvurdering.

Læsningen peger på, at byrådet har mange gode intentioner, men at de skitserede mål desværre synes at have en lang tidshorisont, før de kan forventes realiseret.

I det følgende vil Danmarks Naturfredningsforening afgive bemærkninger til forslaget:

Rekreative stier

I redegørelsen er det nævnt, at byrådet har en vision om at gøre kommunens tre kyster og øvrige natur tilgængelig. DN Frederikssund kan ikke være mere enig.

Dog er der en diskrepans mellem disse intentioner og det faktum, at de i kortet viste missing links nu har eksisteret i flere byrådsperioder.

Det foreslås derfor, at byrådet vedtager, at en realisering af Kommuneplanens rekreative stier skal ske i planperiodens første år.

Uden nærmere begrundelse anføres det, at området nærmest kysten vil kunne rumme plads til start- og landingsbane for svæveflyveklubben. Det må siges, at være i skærende kontrast til planforslagets intentioner under Fremtidens Frederikssund-byudvikling; Frederikssund (sidste afsnit), idet flyenes støjende aktivitet ikke passer sammen med byrådets ønske om udvikling af boligmassen.

Et andet forhold, som ikke er nævnt - ej heller som missing link - er, at offentligheden, uagtet fredningsbestemmelserne, ikke længere har mulighed for at færdes på toppen af Skuldelev Ås fra Stormgårdsvej og ud til kysten. Adgangsbegrænsningen er opstået som følge af manglende naturpleje fra kommunens side.

DN er af den opfattelse, at kommunen bør leve op til sit ansvar på dette område og genskabe adgangen til den historiske ås, hvor sagnet om Kong Olav, der sejlede sit skib lige mod bakken, stadig fortælles. Skuldelev Ås er en national naturperle, medens det for flere turister kunne blive adgangen til en attraktion!

Nationalpark Skjoldungernes Land

Frederikssund kommune har været fødselshjælper til den nuværende Nationalpark Skjoldungernes Land, idet kommunen gav støtte til indsendelse af nationalparkforslaget i 2012. I første omgang ved en udvidelse med områder omkring Selsø.

Efter års forberedelse blev Nationalparken en realitet i 2015, men omfattende en lille del af kommunen, idet kun området omkring Selsø, Østskoven og Eskildsø kom med. Heldigvis blev borgmesteren dog sikret en plads i Nationalparkens bestyrelse.

Så selvom Frederikssund kommune er stor, blev det således i startfasen kun en beskedent del af kommunen, som omfattedes. Det er måske derfor, at Nationalpark Skjoldungernes land kun er nævnt to steder i høringsmaterialet.

Dagens situation er dog den, at NP Skjoldungernes land har øget sit fokus på Hornsherred, der såvel geologisk, naturmæssigt som kulturelt har stor sammenhæng med Selsø-området.

Nationalparkens arbejdsinteresse mod nord har senest udmøntet sig i, at en NP-medarbejder har fået fast fokus på at udvikle området mod nord, omtalt som Fuglenes Halvø.

Der er således behov for at den nuværende afgrænsning af Nationalparkens område i Frederikssund kommune rykkes mod nord; omfattende en større del af Selsø-Skuldelevområdet, Skuldelevskibenes findested og det fredede Lille Rørbæk-område på fjordens østlige side. Derved tilpasses området, så at samarbejdet mellem medarbejderne i Nationalparken, museerne og kommunen kan optimeres til glæde for befolkningen.

Området er i kommuneplanen markeret som bevaringsværdigt landskab. Dele af det tillige med kulturhistorisk værdi.

En udvidelse af nationalparken mod nord vil bl.a. betyde

- en styrkelse af nationalparkens kulturhistoriske helheder
- at mulighederne for formidling af natur-, landskabs- og kulturhistoriske oplevelser øges og
- at bevidstheden om området værdier styrkes.

DN Frederikssund indgår gerne i konkrete drøftelser, hvor DN's begrundelser og forslag præsenteres. Flere begrundelser kan læses i Nationalparkens magasin, som mange borgere modtager.

Jord- og stendiger

Kulturmindeerne ses overalt i Frederikssund kommune, herunder også de gamle jord- og stendiger, som har markeret skel mellem ejendomme og andre administrative enheder. Op gennem det 20. århundrede forsvandt op til 70% af disse diger, og en del af de tilbageværende ligger fragmenteret i landskabet. De er beskyttet i henhold til Museumsloven, og indgår derfor også som en væsentlig planmæssig forudsætning.

For at øge Kommuneplanens informative værdi, foreslås det derfor, at der på ny indgår et landkort over digernes placering i kommuneplanen.

Ud over den kulturhistoriske betydning har digerne også en uvurderlig værdi for biodiversiteten ved at skabe grønne korridorer i landskabet, til glæde for det menneskelige øje, men i lige så høj grad til gavn for mange mindre pattedyr og krybdyr, hvor digerne fungerer som skjulesteder mod rovfugle.

Da levende hegn efterhånden er en sjældenhed i de landbrugsmæssigt dyrkede områder, har jord- og stendigernes rolle som spredningskorridorer fået en stadig større betydning.

Af disse grunde er det vigtigt at holde fokus på beskyttelsen af disse, så de indgår i planlægningen af nye boligområder eller infrastruktur, eksempelvis Vinge og den nye kabelføring fra havvindmøllerne ved Hesselø.

Landsbyernes gadekær

Ikke alle landsbyer har et gadekær! Og nogle borgere opfatter det måske mere som en branddam, hvor vandmængden dog har et forskelligt omfang.

Uanset navnet eller betegnelsen er den lille "sø" dog ofte nogenlunde rent vand og dermed med til at sikre grundlaget for en biodiversitet - og kan - alt efter omgivelserne - medgå til, at den ikke kun skaber liv i vandhullet, men også understøtter biodiversiteten i tilgrænsede områder.

I planmæssig sammenhæng kan landsbyernes gadekær således fremme det generelle mål om gode økologiske forbindelser.

For at fremme biodiversiteten og for at understøtte kommunens nuværende landsbyers kendetegn og struktur, foreslår DN Frederikssund, at det indgår i byudviklingsstrategien, at landsbyernes gadekær sikres som biotoper.

Genetablering af vejtræer og alléer

Vejtræer og alléer har i generationer været en del af landskabet. Eksempelvis den tidligere allé nord for Lille Rørbæk.

Ikke alene er de store, gamle træer med til at skabe et offentligt rums fysiske oplevelse af kontinuitet, sammenhæng og historie, men de er i sig selv en rig kilde til biodiversitet, jordforbedring og CO₂-lagring, som kommunen i den grad bør værne om.

Et eksempel herpå er også den store eg ved Sognehuset i Jørlunde. Egetræet er plantet af veteraner fra krigen i 1864 til minde om de faldne i krigen, og det blev plantet i 1920, da Sønderjylland kom hjem til Danmark. Det er med andre ord et træ, der bærer en vigtig del af Danmarks historie i sig - og så er det et mægtigt og smukt træ, der præger hele den centrale del af byen.

Udviklingen viser, at der er behov for en beskyttelse af historiske alléer og kommunens store, gamle træer. Den beskyttelse hører hjemme i kommuneplanen.

I kommuneplanforslaget indgår også, at skovrejsning er uønsket ved den gamle æbleplantage. Denne holdning deler DN Frederikssund, idet vi ønsker æbleplantagen bevaret og derfor forudsætter, at der stadig kan plantes enkelte friske æbletræer for at bevare områdets historie. Og borgernes mulighed for at hente en "hat fuld" friske røde æbler.

Landskabsbeskyttelsen

De åbne landskaber med bevoksninger, skal sikres i størst muligt omfang, da netop disse lokaliteter er med til at bibeholde biodiversitet og karakterfulde landskaber. Kommunen skal derfor forbedre sin opfølgning på plejeplaner for stier og adgangsveje til naturen og sikre, at tilgroning og erosion ikke forringer fremkommelighed på stier og frit udsyn herfra til landskaber, kyster og søer.

For det tilfælde at en given lokalitet må vige for byudvikling, vejanlæg eller lignende, skal naturen kompenseres med tilkøb og anlæg af tilsvarende lokalitet i nærområdet.

Kommuneplanen skal på denne måde sikre, at diger, hegn, grøfter og vandløb sikres i størst muligt omfang, da netop disse lokaliteter er med til at bibeholde biodiversitet og karakterfulde landskaber.

Udsigtspunkter m.m.

Udsigtspunkter over fjorde, søer, dale og landskaber skal identificeres og gøres alment tilgængelige.

Det kan være som udflugtsmål i nærområdet, med opstilling af informationstavler og vejvisning. Eksempelvis Danshøj - sydvest for Græse, hvor der også nemt kunne opsættes faciliteter for ophold.

Hvor særlige landskaber ligger tæt på kommunegrænsen, bør kommunen samarbejde med nabokommuner om skiltning og vedligehold. Eksempelvis ved Buresø og omkring Naturpark Mølleåen.

Naturens grundvand - vores drikkevand

Meget store dele af vor kommunes areal er omfattet af arealfølsomme grundvandsområder. Der er derfor allerede indarbejdet bestemmelser i den gældende kommuneplan, der har haft til hensigt at forebygge forurening og anden skade på grundvandet.

Ikke desto mindre har et mangeårigt vandværk i indeværende planperiode måtte stoppe indvindingen af grundvand; altså stoppe for borgernes drikkevand.

Sådan blev vandværket nødsaget til at reagere; desværre!

Fremtiden ser dog endnu mere dystert ud:

I 48,7% af Frederikssund Kommune's drikkevandsboringer er der fundet rester af sprøjtegift, heraf viste 15 boringer fund af sprøjtegift over grænseværdien.

I de store nabokommuner var situationen bedre!

Hillerød kommune havde rester af sprøjtegift i 12,7%, Roskilde kommune havde rester af sprøjtegift i 27,6% og Lejre kommune havde rester af sprøjtegift i 28,7% af drikkevandsboringerne.

Mængden af sprøjtegiftrester i drikkevandsboringerne i Frederikssund kommune viser derfor med al tydelighed, at der i kommuneplanen er brug for skærpede vilkår for store, som små lodsejere.

Den nye Kommuneplan skal derfor fastlægge skærpede krav for grundvandshensyn. Såvel overfor erhvervsvirksomheder som overfor andre grundejere - for arealmæssigt små, som store indehavere.

Det er forudsætningen for, at vandværkerne fremover vil kunne imødekomme forbrugernes krav om at kunne få helt rent drikkevand.

Separatkloakering - en naturlig nødvendighed

Med den store betydning, som vandføringen i åerne og rensning af spildevandet har, er det væsentlige emner til at indgå i kommuneplanen, idet udgangspunktet nok er lokalt, men at betydningen påvirker hele kommunens struktur og natur.

I den forgangne planperiode har der desværre været eksempler på, at intentioner om separatkloakering ikke er realiseret. Det er derfor nødvendigt, at byrådets intentioner om "en vildere natur i Frederikssund kommune" nu bringes reelt på plads, ligesom at byrådet i Kommuneplanen må vise sin forventning om, at de indledende initiativer til en generel separatkloakering vedtages.

Det skal prioriteres, at alle nye udstykninger og udlæg til nybyggeri, obligatorisk planlægges separatkloakeret.

Der skal ligeledes udarbejdes planer for at fremme omstillingen af eksisterende bolig- og erhvervsområder til separatkloakering.

At kommunens spildevandsselskab NOVAFOS har en forventning om, at implementeringen må ske over en 30-50 års periode, styrker blot nødvendigheden af, at der i denne Kommuneplan stilles krav om separatkloakering i alle områder.

Vandløbene er naturens livgivende system

Som menneskets blodsystem bringer ilt og næring ud i kroppen, er vandløbene naturens livgivende system ved at bringe ilt og næring rundt i naturen. Om vandløbet benævnes som å, rende eller grøft er ikke det afgørende, så længe det er åbne vandløb. Derimod er det vigtigt, at kommuneplanen understøtter vandløbets funktion og sikrer, at der er vand i åen og, at vandets omgivelser - åens bredder - understøtter vandløbets slyngede, biodiversitets forbindelse.

Inden for det næste år forventes Frederikssund kommune at komme med sit udspil til en ny spildevandsplan. Det er derfor af afgørende betydning, at kommuneplanen sikrer vandløbenes funktion ved god vandføring af rent vand i en natur, der fremmer biodiversiteten.

Vandet skal være en del af kommuneplanen, som vor helhedsplan

Der kommer langt mere vand fremover - fra oven og nedefra. Grundvandstanden stiger generelt og kan opleves som et problem for husejere og myndigheder. Der er udfordringer med vandstigninger, behov for udledning af spildevand og dermed behov for en proaktiv plan for vandets liv og diversitet, såvel flora som fauna. Vandet i kommunen er behandlet flere forskellige steder i materialet. Men man risikerer at miste sammenhængene, hvis man behandler fjorde, åløb og søer hver for sig, og glemmer hvor vandet kommer fra, og hvor det løber hen, og den betydning oversvømmelser af enge har for både åløb og for kysterne.

Der må i stedet ske en helhedsvurdering af disse sammenhænge.

Genslyngning af åløb, udlægning af større bræmmer langs disse, fjernelse af dræn ved udtagning af lavbundslande til vådområder vil tilsammen medføre en stigning af vandstanden på enge med jævne mellemrum, der gavner den samlede biodiversitet og sikrer lagring af CO₂ i jorden.

Det vigtige er, at vi giver den fornødne plads hertil. Vandet skal ikke bare ekspederes væk og ud i fjorden fra åløbene, det skal være med til at sikre store, sammenhængende naturområder, plads til dyr og planter og den helt nødvendige CO₂-lagring.

Det ser man ofte simuleret i regnvandshåndteringen i byerne med etablering af store regnvandsbassiner, som samtidig beplantes og dermed inviterer vandet indenfor på en måde, hvor det ikke gør skade, men gavn. Vi har ikke bare byer, hvor regnvand skal håndteres, men også en storlået natur, der kan hjælpe til hermed - men det kræver en helhedsplan, der inddrager alle faktorer heri, og også gerne inviterer til et samarbejde med nabokommunerne.

Vandet kender ikke til kommunegrænser.

Vinge

Vinge beskrives med store områder med blandet bolig og erhverv. De manglende visioner betyder, at forventningerne er uklare og at udviklingen kan gå i flere retninger og dermed en risiko for flere store bygninger, som Fællesmagasinet, udenfor det planlagte erhvervsområde i Vinge Nord. Her savnes derfor konkrete visioner for bebyggelse, grønne områder og natur.

Det Grønne Hjerte vises på planens side 20 med samme placering som i den oprindelige plan. På en del af den sydlige del af hjertet ligger nu Fællesmagasinet og det oprindelige udsigtspunkt er opgivet. DN savner derfor konkretisering og dedikation i forhold til at beslutte en endelig placering, størrelse og funktion.

Det grønne hjerte er ikke alene en sag for Vinges beboere, men også for de nærliggende landsbyer, der kun har få rekreative områder og deler smalle sogneveje med bilister og landbrugskøretøjer, her tænkes på familier, løbere, vandrere og cyklister.

Områderne øst for Vinge ønskes fremover som grønne kiler og stier til f.eks. Skenkelsø. Det er en fin idé, at få flere stier og grønne områder omkring Skenkelsø og over mod Snostrup Kirke. Det lysegrønne område i planen bør være en del af den grønne kile, så der f.eks. kan etableres sti fra Stryget langs Skenkelsø Sø og øst om Snostrup.

Et planlagt rekreativt område i Vinge bymidte virker meget småt i forhold til det antal beboere, der forventes i bydelen.

Den grønne kile ud mod Lille Rørbækfredningen, som er en del af Vingens rekreative område/natur, giver lys og luft omkring den nye, tætte by. Det må derfor sikres, at der ikke gives tilladelse til grusgravning ved Lille Rørbæk og at der skabes adgang fra Vinge til fjordkysten ved en længere kyststrækning end blot den nævnte mulighed ved Marbæk Strandpark. Og adgang til kysten, såvel nord for, som syd for Kronprinsesse Marys Bro.

Byernes udvikling

Der har gennem nogen tid været fokus på den mulige bygningshøjde i byerne, men det er oplyst overfor DN Frederikssund, at der i de mange oplysninger om de enkelte rammeområder ikke er givet mulighed for øget bygningshøjde.

I forhold til den udadvendte information finder DN Frederikssund det derfor ønskeligt, at det i Kommuneplanen fastlægges generelt, at der ikke er givet mulighed for øget bygningshøjde og at en tænkt ændring i kommunens holdning alene kan gennemføres ved at et flertal i byrådet beslutter at fremsætte et kommuneplantillæg og sende det i offentlig høring.

Rammenummer C 1.1. Græse Strandvej - er anført, som at være området er til butikformål. Det kan skyldes, at området både dækker butikkerne i Græse Bakkeby og det nedenfor værende, ubebyggede område langs Græse Strandvej.

C 1.1. dækker også selve vejstrækningen af Græse Strandvej, hvilket er i modsætning til naboområderne.

DN Frederikssund er vidende om, at Ramme C 1.1 er landzone og omfattet af strandbeskyttelseslinjen, men ønsker at forebygge misforståelser, og foreslår derfor, at rammenummerets beskrivelse ændres, så at Ramme C 1.1 alene muliggør forretninger i det eksisterende omfang.

Vanskeligheden ved at finde rundt i materialet:

DN Frederikssund har ønsket at give et grundigt og naturligt så retvisende høringssvar som muligt. I den forbindelse har vi konstateret, at materialet generelt set er unødigt kompliceret præsenteret og formidlet på kommunens hjemmeside. Samme emner er behandlet under flere temaer med forskellige kortvisninger, hvilket har ført til en vis forvirring og usikkerhed om, hvilke kort, der var de retvisende. Det gælder eksempelvis stier, som både er behandlet under emnet "rekreative stier" og "cykelstier".

Formidlingen af materialet opleves som uoverskueligt og medfører tillige, at man ikke er sikker på at have fået det hele med i sin vurdering. Det oplever vi som ærgerligt og henstiller til, at materialet fremover præsenteres med en ensartet struktur, eksempelvis med en ensartet nummerering og samlet indholdsfortegnelse.

En roadmap kunne i øvrigt have gjort en enorm forskel.

Med venlig hilsen

Per Seerup
afdelingsformand

Danmarks Naturfredningsforening,
Frederikssund afdeling